

Wissing B.V.
T.a.v. Mevr. M. Tas
Postbus 37
2990 AA Barendrecht

Kenmerk: 18030718/SWE/qs1
Contactpersoon: Mevr. S.N.R. van der Weele
Telefoon: 071 402 85 86
E-mail: svdweele@idds.nl
Datum: 7 september 2018
Betreft: Quickscan CE – Oosterduinsemeer te Noordwijkerhout

Geachte mevrouw Tas,

Hierbij hebben wij het genoegen u een quickscan Conventionele Explosieven (CE) voor het project Oosterduinsemeer te Noordwijkerhout (hierna te noemen: onderzoeksgebied) aan te bieden. Op deze locatie word toekomstige bebouwing gerealiseerd.

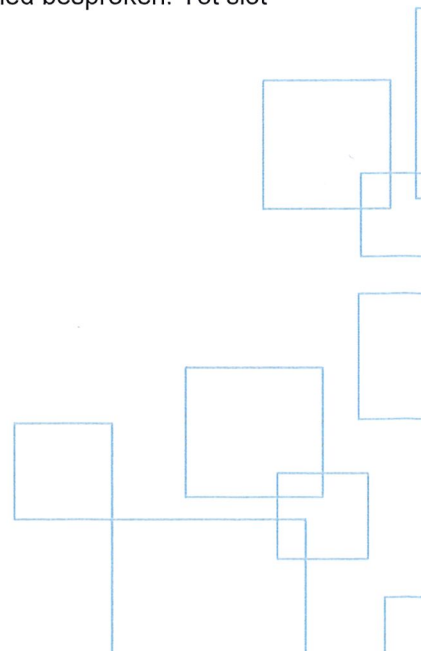
Achtergebleven explosieven uit de Tweede Wereldoorlog in de Nederlandse bodem kunnen een risico vormen binnen de realisatie van een project. Vanzelfsprekend is het aantreffen van een explosief gevaarlijk, maar naast de veiligheidsrisico's kan ook druk op planning en budget ontstaan. Hiernaast is er in de Arbeidsomstandighedenwet een verplichting jegens de werkgevers opgenomen dat deze de risico's van het werk in kaart moeten brengen. Werkgevers dienen de risico's van het werk in kaart te brengen, verbeteringen voor te stellen en het gevoerde beleid te evalueren: de RIE-procedure (ook wel RI&E: risico-inventarisatie & -evaluatie). Derhalve dient er tijdens de voorbereiding van een project altijd gekeken worden of er tijdens de uitvoering van het project risico's zijn doordat er zich in het projectgebied mogelijk CE bevinden.

Voor de inventarisatie van mogelijke risico's ten aanzien van CE zijn enkele bronnen (uit interne en externe archieven) en reeds beschikbare onderzoeken geraadpleegd. Benadrukt wordt dat onderhavig briefrapport zelf geen historisch vooronderzoek conform het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het Systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven (WSCS-OCE) betreft. In onderhavig briefrapportage worden de bekende oorlogshandelingen in en nabij het plangebied besproken. Tot slot volgt een advies voor eventueel te maken vervolgstappen.

Met vriendelijke groet,

IDDS Explosieven

Mevr. S.N.R. van der Weele

1. Aanleiding quickscan

In de nabije toekomst zullen diverse grondroerende werkzaamheden op het terrein aan het Oosterduinsemeer plaatsvinden (afbeelding 1). Het is momenteel niet bekend of rekening gehouden moet worden met het aantreffen van conventionele explosieven (CE) uit de Tweede Wereldoorlog in de bodem van het onderzoeksgebied, waar de grondroerende werkzaamheden gaan plaatsvinden.

Op verzoek van Wissing B.V. heeft IDDS Explosieven B.V. een quickscan uitgevoerd naar de aanwezigheid van CE. Op basis van de Arbowetgeving en de Openbare Orde en Veiligheid dienen alle risico's voorafgaand aan de voorgenomen werkzaamheden in kaart te worden gebracht. Hierbij dienen de risico's zoveel mogelijk te worden ingeperkt. Aan de hand van een quickscan wordt bepaald of er sprake is van een risico op het aantreffen van CE.

Afb. 1.: De ligging van het onderzoeksgebied (rode omkadering).

2. Algemene historische context

Op de vroege ochtend van 10 mei 1940 vallen Duitse eenheden Nederland binnen, voor Nederland betekent dit het begin van de oorlog. Vanuit het grensgebied trekken Duitse grondstrijdkrachten naar het westen, terwijl Duitse parachutisteneenheden in West-Nederland neerkwamen.

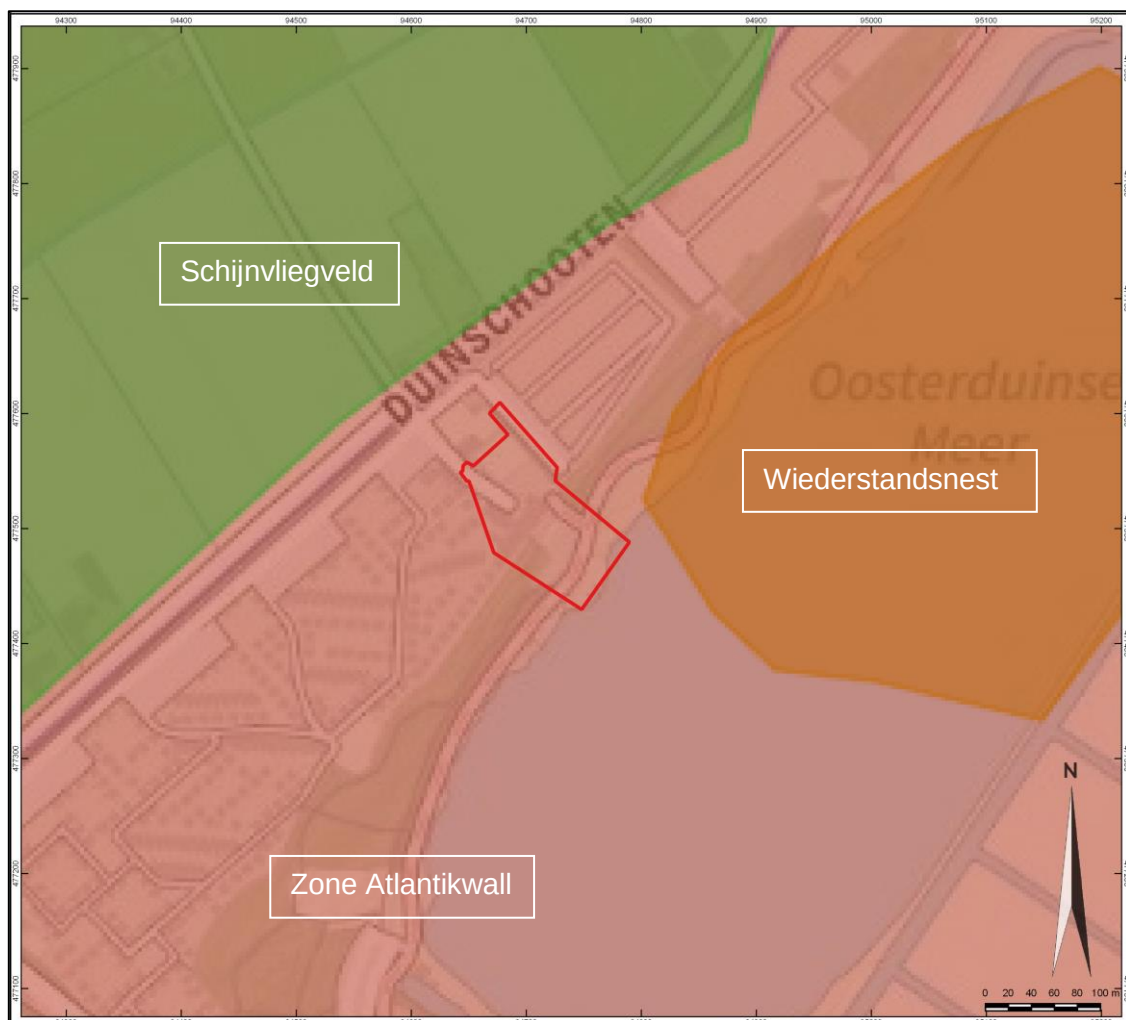
Direct na de Duitse bezetting werd Nederland met enige regelmaat getroffen door (kleinschalige) geallieerde bombardementen. Deze bombardementen waren met name gericht op vliegvelden, havens, infra en industriegebieden. Vanaf 1943 kreeg de geallieerde luchtmacht meer overwicht boven West-Europa en vonden er steeds meer grotere en zwaardere bombardementen plaats.

Langs de gehele West-Europese kust werd vanaf 1942 begonnen met de bouw van de *Atlantikwall*. Een kustverdedigingslinie die liep vanaf de Noorse kust tot aan de Spaanse grens bij Frankrijk om een aanval vanaf het westen af te wenden. De *Atlantikwall* bestond uit verschillende versterkingen, zoals verschillende typen bunkers, stellingen en afweergechut.

3. Beschikbare informatie aangaande CE

Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME) (www.ikme.nl)

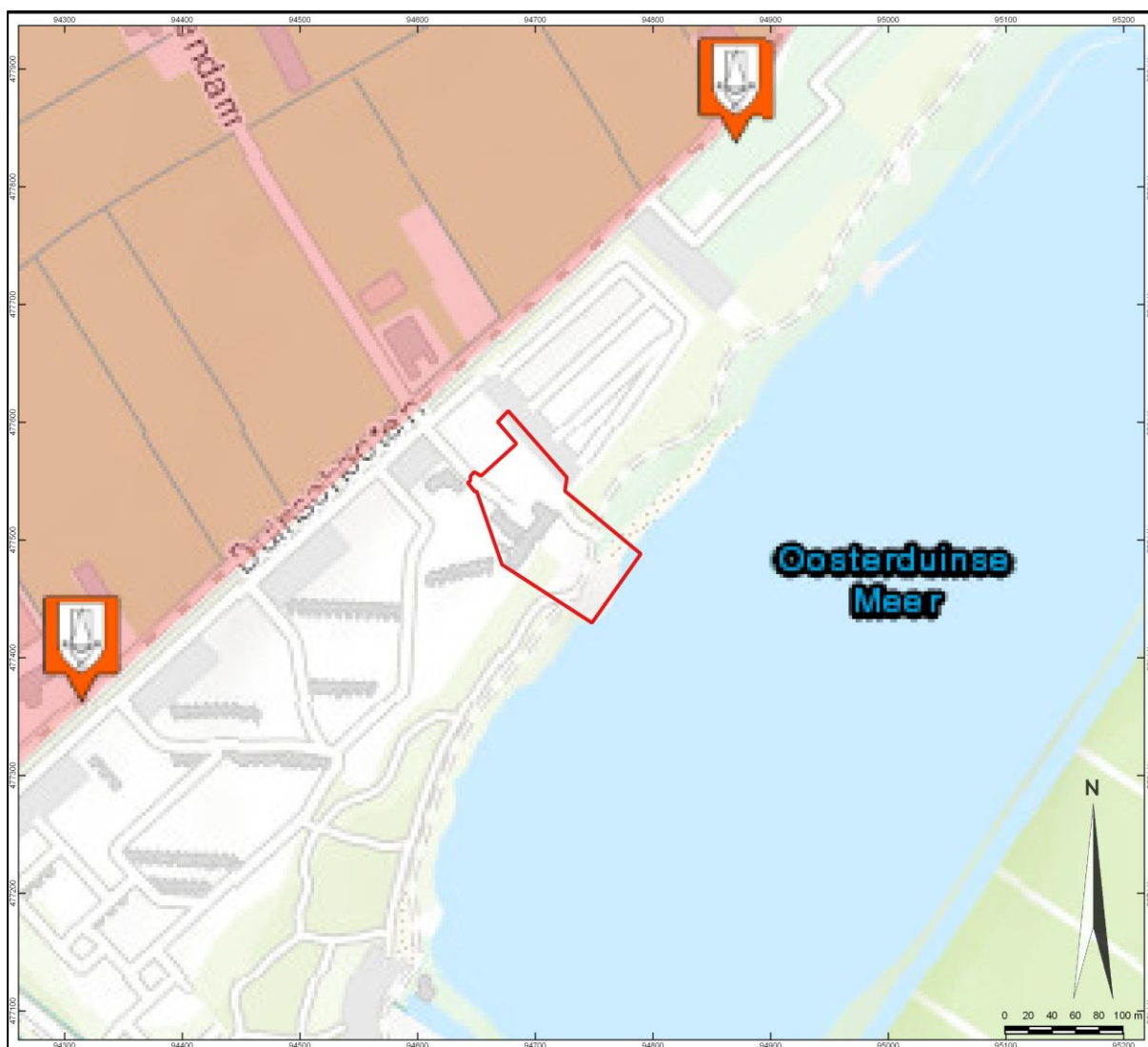
Om een beeld te vormen over de militaire aanwezigheid in het onderzoeksgebied, is de IKME geraadpleegd (afbeelding 2). Hierin wordt aangegeven dat het onderzoeksgebied zich binnen de contouren van de *Atlantikwall* bevindt. Zoals op de IKME aangegeven staat, bevindt zich ten oosten van het onderzoeksgebied een *Widerstandsnest*. Dit was een stelling met een specifieke taak en kon bestaan uit bunkers, loopgraven en afweergeschut. Het betreffende *Widerstandsnest* bevond zich echter in het huidige Oosterduinse Meer en is naar alle waarschijnlijkheid vergraven. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevond zich het schijnvliegveld Noordwijkerhout SF.15. Dit vliegveld was door de bezetter aangelegd en was bedoeld om de geallieerden te misleiden zodat andere doelen niet gebombardeerd zouden worden.

Afb. 2.: Het onderzoeksgebied geprojecteerd op de IKME. Groen: Schijnvliegveld, rood: zone Atlantikwall, donker geel: Widerstandsnest.

EOD Ruimingskaart

In de naoorlogse periode zijn in de omgeving van het plangebied verschillende explosieven geruimd. Vanaf 1945 tot 1970 werd dit door diverse overheidsdiensten uitgevoerd, met ieder een eigen archief. Deze archieven zijn nooit gecentraliseerd en bewaard gebleven. Pas vanaf 1970 heeft de Explosieven Opruimings Dienst Defensie (EODD) iedere melding van aangetroffen munitie bijgehouden. Uit de beschikbare informatie blijkt dat er in de directe omgeving van het onderzoeksrapport geen ruiming hebben plaatsgevonden (afbeelding 3).

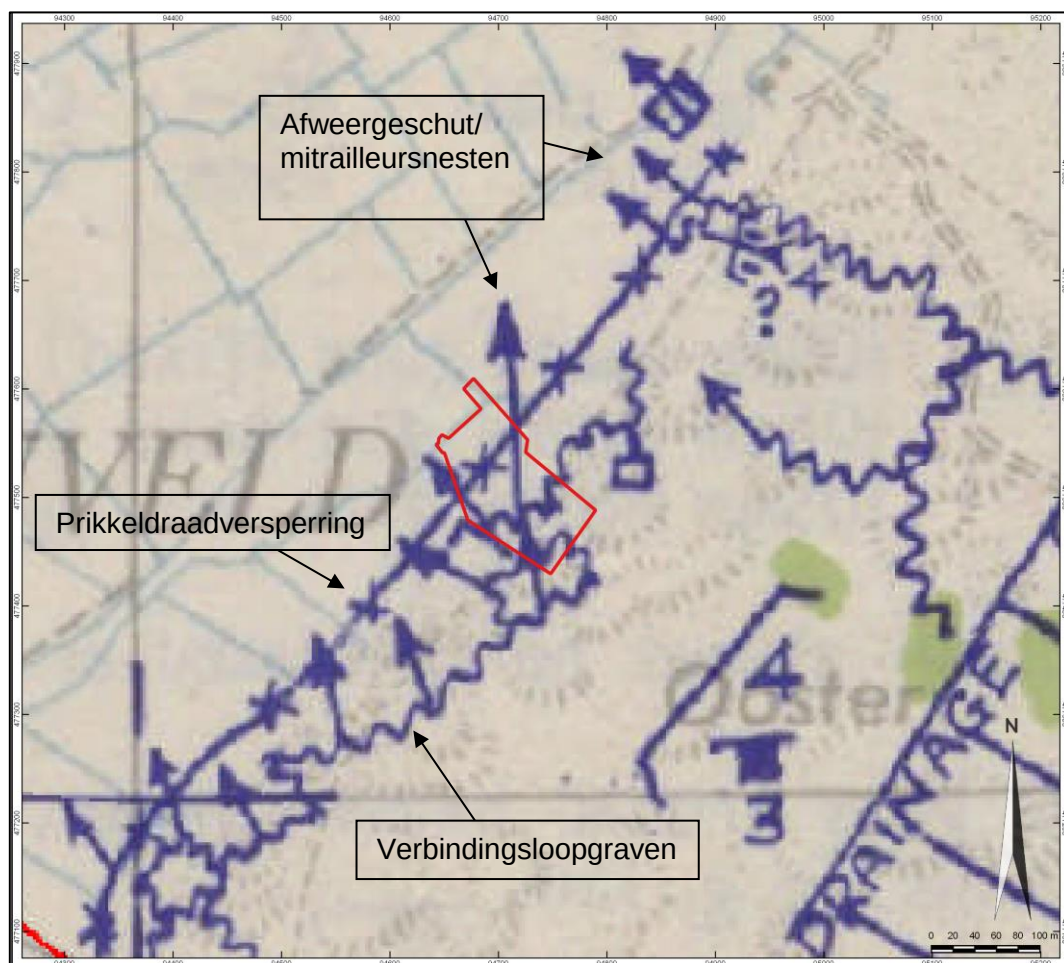
Afb. 3.: Zoals de ruimingskaart aangeeft, zijn er in de directe nabijheid van het onderzoeksgebied (rood kader) geen meldingen van geruimde explosieven bekend.

Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied "Sancta Maria te Noordwijk"

In dit vooronderzoek uitgevoerd door ECG in 2013 wordt het terrein van het voormalige psychiatrisch woon- en zorgcentrum "Sancta Maria" onderzocht op de mogelijke aanwezigheid van CE.

Het hulpvliegveld Ruigenhoek was in gebruik door het Nederlandse leger. Tijdens de meidagen was dit vliegveld niet aangevallen. Nadat de Duitsers het vliegveld bezet hadden, fungeerde het als een schijnvliegveld. Dit schijnvliegveld is dezelfde zoals op de IKME is weergegeven. Er worden verder geen meldingen gedaan over bombardementen op dit schijnvliegveld.

In het vooronderzoek is gebruik gemaakt van de Defence Overprint. Dit zijn kaarten waarop door de Geallieerden informatie is ingetekend welke vergaard is door luchtfoto's te interpreteren. De nauwkeurigheid van de locatieaanduiding dient echter kritisch bekeken te worden. De aangegeven, geïnterpreteerde, stellingen zijn niet precies ingetekend. Wanneer het onderzoeksgebied op deze kaart geprojecteerd wordt is te zien dat het onderzoeksgebied zich middenin een stelling bevindt (afbeelding 4). Andere indicaties voor militaire aanwezigheid in het onderzoeksgebied wordt in het vooronderzoek niet gegeven.

Afb. 4.: Het onderzoeksgebied (rood kader) geprojecteerd op de Defence Overprint.

4. Conclusie en advies

Op basis van de resultaten van de geraadpleegde bronnen zijn diverse oorlogshandelingen aanwezig binnen het onderzoeksgebied. De militaire aanwezigheid kenmerkt zich door de stelling die bestond uit loopgraven, geschutsofstellingen en een prikkeldraadversperring. Hier kunnen verschillende typen munitie achtergebleven zijn. Tevens is het grootste deel waarop deze stelling zich op bevond in de jaren 50/60 afgegraven en bevindt het Oosterduinse meer zich nu op deze plek. Het onderzoeksgebied bevindt zich net op de rand hiervan.

Indien werkzaamheden plaatsvinden binnen al bebouwd gebied, dan kunnen deze zonder verdere OCE-begeleiding worden uitgevoerd, de grond is immers al naoorlogs geroerd door de aanleg van de bestaande bouw.

Mochten de werkzaamheden wel plaatsvinden in verdacht gebied welke niet naoorlogs geroerd is, dan wordt geadviseerd om voor de verdacht verklaarde gebieden vervolgstappen in de opsporing van Conventionele Explosieven uit te voeren. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden:

1. Het inzichtelijk maken of de hierboven genoemde indicaties van directe invloed zijn geweest op het plangebied. Middels het opstellen van een historisch vooronderzoek conventionele explosieven (HVO-CE) conform de vigerende WSCS-OCE worden beschikbare relevante bronnen in zowel binnen- als buitenland geraadpleegd en geanalyseerd waarmee een zo nauwkeurig mogelijk beeld van de in het plangebied voltrokken oorlogshandelingen wordt geschetst. Een HVO-CE maakt inzichtelijk of het plangebied daadwerkelijk verdacht is op het aantreffen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog en zo ja, wat de ruimtelijke spreiding (zowel verticaal als horizontaal) is en welke munitiesoorten er kunnen worden verwacht. Een HVO-CE vormt hierdoor de basis van een eventueel opsporingsonderzoek.
2. Het laten uitvoeren van detectiewerkzaamheden door een WSCS-OCE gecertificeerd bedrijf. De detectietechniek is afhankelijk van de hoofdsoort en diepteligging van het CE. Gezien de geringe diepteligging is OCE-begeleiding tijdens de voorgenomen werkzaamheden een geschikte methode voor opsporingsonderzoek.

5. Bronnenlijst

- Indicatieve Kaart Militair Erfgoed.
www.ikme.nl
- EOD ruimingskaart.
<http://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=2a776430bebb4d6e8d74ef07510cdacc&extent=196240.1514,6687221.1924,808959.3701,7046169.4773,102100>
- Vooronderzoek naar het risico op het aantreffen van Conventionele Explosieven in het onderzoeksgebied "Sancta Maria te Noordwijk". Opgesteld door ECG met als kenmerk 175-011-VO-01 d.d. 15 maart 2013.